

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseinioho, Ph.D., v právní věci žalobce: **VRTAL s. r. o.** se sídlem Jihlava, Znojemská 5433/80c, zastoupeného JUDr. Miloslavem Voborníkem, advokátem se sídlem Jihlava, Židovská 31, proti žalovanému **Generálnímu ředitelství cel**, se sídlem Praha 4, Budějovická 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 7. 2015, č. j. 28713-12/2015-900000-304.1,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 21. 4. 2015, č. j. 13524-6/2015-630000-12, Celní úřad pro Kraj Vysočina (dále též „celní úřad“) za spáchání správního deliktu podle § 135zq odst. 1 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon

o spotřebních daních“), uložil žalobci podle § 135zq odst. 2 zákona o spotřebních daních pokutu ve výši 25 000 Kč. Dále mu podle § 135zzc odst. 1 písm. b) zákona o spotřebních daních uložil sankci propadnutí zajištěných lihovin a tabákových výrobků. Současně celní úřad žalobci uložil povinnost k náhradě nákladů řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

[2] Celní úřad odůvodnil rozhodnutí tím, že při kontrolách dne 10. a 11. 11. 2014 v provozovně žalobce na adrese Štursova 1500, Žďár nad Sázavou, a dne 10. 11. 2014 v provozovně na adrese Hodějovická 2141, Pelhřimov, bylo zjištěno, že tyto prostory nejsou zkolaudovány k prodeji lihu a tabákových výrobků, a přesto jsou zde tyto vybrané výrobky nabízeny k prodeji. Proto celní úřad tyto výrobky zajistil a následně mj. rozhodl o jejich propadnutí.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný zamítl a rozhodnutí celního úřadu potvrdil, přičemž se ztotožnil s užitou právní argumentací.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včas žalobu. Uvedl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení zákona o spotřebních daních a nedostatečném skutkovém zjištění.

[5] Konkrétně žalobce uvedl, že si je vědom objektivní odpovědnosti za spáchaný správní delikt, nicméně z jeho strany se jednalo o pouhé administrativní pochybení, což potvrdil i celní úřad. Tato skutečnost se promítla do úvahy o výši sankce, avšak celní úřad bez dalšího hodnocení uložil i sankci propadnutí lihovin a tabákových výrobků v hodnotě 910 000 Kč.

[6] Správní orgány jsou však při ukládání sankcí povinny vždy přihlédnout k závažnosti deliktu, okolnostem spáchání správního deliktu a majetkovým poměrům delikventa, a to i při ukládání sankce propadnutí lihovin a tabákových výrobků. Není tedy pravdou, že by správní orgány neměly možnost úvahy a sankci propadnutí podle § 135zzc odst. 1 písm. b) zákona o spotřebních daních musely uložit automaticky vždy (s výjimkou extrémní nepřiměřenosti sankce). Tyto závěry potvrdil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 37/11. Uložená sankce nemůže při testu proporcionality v souvislosti s konkrétními skutkovými okolnostmi v nyní projednávané věci obstát.

[7] Žalovaný se zabýval otázkou dopadu sankce na majetkovou podstatu žalobce z hlediska likvidačního a rdousícího účinku. Vycházel však pouze z aktiv žalobce, aniž by jakkoli zohlednil jeho pasiva.

[8] Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

[9] Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že při vydání napadeného rozhodnutí vycházel z uvedeného nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 37/11. Z něj je zřejmé, že k tomu, aby

bylo možno při ukládání sankce propadnutí zajištěných vybraných výrobků vzít v úvahu závažnost deliktu a okolnosti jeho spáchání, musí být splněna podmínka rdousícího či likvidačního charakteru sankce. Pokud tato podmínka splněna není, nelze pouze na základě závažnosti deliktu a okolností jeho spáchání rozhodnout o neuložení sankce propadnutí.

[10] Žalobce neuvedl, jakým způsobem měla být pasiva zhodnocena. V řízení nepředložil žádné důkazy k podpoře svého tvrzení o likvidačním a rdousícím účinku sankce.

[11] V dalším žalovaný zopakoval argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí a na základě výše uvedeného navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci soudem

[12] Soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí celního úřadu včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.

[13] Předmětem sporu v nyní projednávané věci byla především otázka, zda správní orgány mohou uložit sankci propadnutí lihovin a tabákových výrobků podle § 135zcc zákona o spotřebních daních automaticky, nebo zda musí vždy přihlídnout k závažnosti a okolnostem spáchaného deliktu a majetkovým poměrům delikventa.

[14] Nyní aplikované ustanovení § 135zcc odst. 1 písm. b) zákona o spotřebních daních zní:

„Správní orgán uloží propadnutí lihovin nebo tabákových výrobků, které zajistil v souvislosti s porušením zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků.“

[15] Oba účastníci řízení odkazovali na nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 37/11 (N 136/70 SbNU 263; 299/2013 Sb.; dostupný na <http://nalus.usoud.cz>), který se zabýval návrhem Krajského soudu v Plzni na zrušení části ustanovení § 135d odst. 1 zákona o spotřebních daních. Obsahově obdobné ustanovení, korespondující s dřívějším ustanovením § 135d „Propadnutí a zabránění zajištěných tabákových výrobků nebo lihovin“ (platným od 1. 7. 2005 do 31. 12. 2012), bylo v rozhodné době pro nyní projednávanou věc obsaženo právě v § 135zcc „Propadnutí lihovin a tabákových výrobků“ (platným v této podobě od 1. 1. 2013 do 30. 5. 2017), tudíž závěry Ústavního soudu lze vzhledem k obsahové shodě nového ustanovení s tehdy posuzovaným použít bez dalšího i v nyní projednávané věci (jak ostatně konstatoval i Ústavní soud v bodě 51. předmětného nálezu).

[16] Ústavní soud dospěl v citovaném nálezu k závěru, že by v rámci abstraktní kontroly právní normy mohl konstatovat protiústavnost majetkové sankce pouze tehdy, kdyby daný druh sankce měl vždy, tedy za jakýchkoli skutkových okolností, likvidační nebo „rdousící“ účinek. Tento účinek však sankce propadnutí věci obecně nemá a nemá jej ani u speciální sankce „propadnutí tabákových výrobků anebo lihovin“ obsažené v zákoně o spotřebních daních. Jestliže by uložení sankce „propadnutí tabákových výrobků anebo lihovin“ mělo likvidační nebo „rdousící“ charakter ve vztahu ke konkrétnímu pachateli, je příslušnému

správnímu orgánu při rozhodování o uložení této sankce v každém jednotlivém případě zachována možnost zohlednit kromě závažnosti deliktu a okolností jeho spáchání i majetkové poměry odpovědného subjektu a případně tuto sankci neuložit. Skutečnost, že zákon o spotřebních daních nezmiňuje případné dopady sankce ve vztahu k majetkové podstatě odpovědného subjektu, nelze interpretovat tím způsobem, že k nim správní orgán nemusí, nebo dokonce nesmí přihlížet. Povinnost zvažovat při aplikaci dopady sankce ve vztahu k majetkové podstatě odpovědného subjektu vyplývá přímo z ústavního pořádku, protože jakékoliv uložení majetkové sankce je vždy zásahem do jeho vlastnického práva podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“), a musí proto v každém individuálním případě obstát z hlediska ústavních kritérií pro přezkum sankcí. Musí být brán zřetel i na to, zda uložení konkrétní sankce fakticky nezasahuje do samotné podstaty a smyslu práva podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny, resp. zda ve vztahu k tomuto právu nemá likvidační účinek, jenž není účelem této sankce.

[17] Jinými slovy tedy Ústavní soud dospěl k závěru, že ustanovení upravující sankci propadnutí tabákových výrobků nebo lihovin není obecně protiústavní. Uložení sankce propadnutí věci by mohlo být protiústavní v konkrétním případě, pokud by bylo extrémně disproportionální a zasahovalo do samotné majetkové podstaty tak, že by mělo likvidační, příp. „rdousící“ účinek na postižený subjekt. Posouzení ústavnosti konkrétní sankce je vždy na správním orgánu, příp. obecném soudu.

[18] Předmětnou námitku vznesl žalobce již v odvolání a žalovaný k tomu uvedl, že je pravdou, že se celní úřad likvidačním účinkem sankce nezabýval, tudíž je potřeba tento nedostatek napravit. Takový postup soud shledává správným a v souladu s jednotností správního řízení.

[19] Žalovaný při posouzení likvidačního či rdousícího efektu vycházel z internetových stránek žalobce a veřejně dostupné účetní uzávěrky za účetní období od 1. 10. 2013 do 30. 9. 2014 publikované ve sbírce listin obchodního rejstříku. Z internetových stránek vyplynulo, že žalobce provozuje velkoobchod s nápoji s pobočkami v Bruntále, Opavě, Ostravě, Moravské Třebové, Olomouci, Žďáru nad Sázavou, Pelhřimově, Jihlavě, Jindřichově Hradci, Třebíči, Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Znojmu. Dle účetní uzávěrky majetek žalobce ke dni 30. 9. 2014 činil 287 704 000 Kč, z toho v zásobách zboží bylo soustředěno 128 878 000 Kč. Na základě těchto údajů žalovaný uvedl, že propadnutí majetku v hodnotě 910 000 Kč, jak ji vyčíslil žalobce, činí méně než 1 % majetku společnosti, tudíž sankce zcela zjevně nemohla mít likvidační či rdousící efekt. Zdůraznil přitom, že sankce se týkala zásob zboží coby součásti oběžných aktiv určených k dalšímu obchodování. Sankce nepostihovala výrobní prostředky nutné k realizaci podnikatelské činnosti, a tedy další podnikání žalobce nebylo zásadně omezeno ani znemožněno.

[20] Žalovaný dále poukázal na tržby za prodej zboží v období od 1. 10. 2013 do 30. 9. 2014, které činily 780 188 000 Kč. Hodnota propadlého zboží činí necelých 0,12 % tržeb za prodej zboží v předmětném období, které předcházelo uložení sankce.

[21] Žalovaný tedy uzavřel, že na základě uvedených údajů žalobce nelze považovat za drobného podnikatele, u kterého by sankce mohla představovat reálné riziko zániku podnikání. Sankce propadnutí lihovin a tabákových výrobků byla uložena v souladu

s právními předpisy adekvátně vůči závažnosti správního deliktu a v míře odpovídající majetkovým poměrům žalobce. Nelze ji považovat za sankci, která by představovala protiústavní zásah do žalobcova práva vlastnit majetek či práva podnikat, neboť neměla vůči těmto základním právům žalobce likvidační či rdousící účinek.

[22] Těmto úvahám ani závěrům žalovaného nelze nic vytknout. Je třeba podotknout, že žalobce v průběhu řízení nepředložil žádné důkazy, které by likvidační účinek sankce prokazovaly.

[23] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133, č. 2092/2010 Sb. NSS (rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), dospěl k závěru, že správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. Platí přitom však, že správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Pravomoci správních orgánů ke zjišťování majetkových poměrů účastníka řízení o jiném správním deliktu jsou do určité míry omezené, proto záleží především na účastníkovi řízení, zda projeví svůj zájem na tom, aby uložená pokuta pro něj neměla likvidační důsledky. Tyto závěry lze využít i v případě sankce propadnutí věci, resp. lihovin a tabákových výrobků.

[24] V daném případě z obsahu správního spisu vyplynulo, že v odvolání ze dne 6. 5. 2015 žalobce namítal, že kumulativní účinek sankce uložení pokuty a sankce propadnutí zajištěných výrobků má pro žalobce rdousící až likvidační účinek. Poukázal dále pouze na svůj hrubý zisk před zdaněním v roce 2013, který dle jeho tvrzení činil 1 746 000 Kč. Ke svým celkovým majetkovým poměrům žádnou konkrétní a důkazně podloženou argumentaci neuplatnil, nelze tedy konstatovat, že by osvědčil rdousící a likvidační dopad sankce. Žalovaný tak vycházel z veřejně dostupných zdrojů a provedl kvalifikovanou a odůvodněnou úvahu (viz výše).

[25] Poukazoval-li pak žalobce na to, že žalovaný při posouzení účinků sankce propadnutí lihovin a tabákových výrobků vycházel pouze z aktiv společnosti, aniž by vzal do úvahy pasiva, nutno dát žalobci při obecném pohledu do určité míry zapravdu. Při posuzování případných likvidačních účinků uložené sankce může takový generalizovaný přístup žalovaného přinášet zkreslující a zjednodušující závěry. Nicméně v daném případě bylo možno již z apriorního porovnání výše žalobcova majetku, zásob zboží, tržeb (stovky milionů korun) a uložené sankce (stovky tisíc korun) učinit předběžný závěr, že taková sankce by neměla mít pro žalobce likvidační následky. Za této situace bylo především na žalobci, aby takový následek tvrdil a především prokázal, ten tak však dostatečným způsobem neučinil. Závěry správních orgánů tedy v tomto hledisku obstojí.

[26] Pro doplnění lze ještě odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2013, č. j. 7 Afs 55/2012-23, ve kterém se soud zabýval sankcí propadnutí vybraných výrobků nebo dopravního prostředku podle zákona o spotřebních daních. Zatímco podle starší

úpravy účinné do 30. 4. 2011 podle § 42 odst. 11 zákona o spotřebních daních platilo, že celní orgány „jsou oprávněny“ uložit propadnutí vybraných výrobků nebo dopravního prostředku, podle novější úpravy účinné od 1. 5. 2011 podle § 42d odst. 1 zákona o spotřebních daních již platilo, že celní orgán „rozhodne“ o propadnutí. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podle dřívější úpravy byl celní orgán oprávněn, avšak nikoli povinen, o propadnutí vybraných výrobků rozhodnout. Měl proto prostor pro správní uvážení, zda tak učiní a v jaké míře, a to s ohledem na povahu věci. V rámci správního uvážení mohl celní orgán reagovat na okolnosti případu, poměry povinné osoby či povahu vybraných výrobků tak, aby nebyly ukládány zjevně nepřiměřené sankce. Podle novější právní úpravy však celní orgán žádný prostor pro správní uvážení nemá. Stejný závěr platí i pro nyní projednávanou věc, když podle § 135zcc zákona o spotřebních daních celní orgán „uloží“ propadnutí lihovin nebo tabákových výrobků. Obdobně jako ve výše popsaném případě tak nemá správní orgán možnost užití správního uvážení a za splnění zákonných podmínek sankci uloží.

[27] Pro úplnost je třeba ještě jednou odkázat na náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 37/11, konkrétně jeho bod 57.: *„Sankce propadnutí věci se vždy vztahuje na všechny věci (nebo jiné majetkové hodnoty), které mají vztah ke spáchanému deliktu, např. proto, že věc byla užita nebo určena ke spáchání deliktu, byla získána deliktem nebo jako odměna za něj, nebo ji pachatel nabyl za věc získanou deliktem. V tomto aspektu (kvantitativní diferenciaci) se sankce propadnutí věci liší od peněžité sankce, ve vztahu k níž je požadavek diferenciaci typicky vznášen a kterou lze snadno diferencovat co do výše. Naproti tomu jediným reálným způsobem, jak diferencovat ukládání sankce propadnutí věci, by bylo připustit alternativní binární volbu - buď sankci uložit, nebo neuložit. Takový způsob právní úpravy, pokud by nebyl doplněn o stanovení dalších kritérií pro volbu těchto alternativ, by ovšem nesplňoval požadavek určitosti právní normy a otvíral by prostor pro aplikační libovůli.“*

[28] Na základě výše uvedeného lze tedy uzavřít, že správní orgány postupovaly správně, když sankci propadnutí lihovin a tabákových výrobků uložily. Žalovaný se při tom dostatečně zabýval možným likvidačním či rdousícím účinkem uložené sankce, přičemž dospěl k odůvodněnému závěru, že uložená sankce takový efekt na podnikatelskou činnost žalobce mít nebude.

V. Závěr a náklady řízení

[29] Soud tedy shledal námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

[30] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 24. října 2017

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu